

Kukoistava kotihoito

Moniammatillinen lääkehoidon kokonaisarviointi

Kukoistava kotihoito

Lääkehoidon kokonaisarviointi

Farmaseutin/proviisorin osuus:

- Todellinen lääkitys ja vointi, labrat, tarkoituksenmukaisuus
- Suositusten vastaiset lääkkeet ml. oireenmukaisten lääkkeiden säännöllinen käyttö
- Annostusten tarkistuksessa huomioidaan ikä ja muut sairaudet (erityisesti munuaisten toiminta)
- Kliinisesti merkittävät yhteensopimattomuudet kuten
  - farmakodynaamiset ja farmakokineettiset yhteisvaikutukset

Kukoistava kotihoito

Lääkehoidon kokonaisarviointi

- Pällekkäisyydet, kuten
  - useat keskushermostoon vaikuttavat lääkkeet (5≥)
  - useat psyykenlääkkeet
  - antikolinerginen, serotonerginen ja sedatiivinen kuorma
  - QT -aikaa pidentävät lääkkeet
  - veren hyytymiseen vaikuttavat lääkkeet
  - useat verenpainetta alentavat lääkkeet
  - ummetusta aiheuttavat lääkkeet
- Kapean terapeuttisen alueen lääkkeet (esimerkiksi varfariini, klotsapiini, metotreksaatti, digoksiini, litium, fenytioniini)

Kukoistava kotihoito

Lääkehoidon kokonaisarviointi

Lääkärin osuus:

- terveydentila, tiedon yhdistäminen, terveyden tukeminen mahdollisimman vähillä haitoilla, diagnosointi, vastuu hoidosta, lääkemääräykset

Sairaanhoitajan/lähihoitajan osuus:

- vointi, mittaukset, muutokset, seuranta

1+1+1>3

Kukoistava kotihoito

Pilotin toteutus

- Joutsassa 20 kotihoidon asiakasta ja Jyväskylässä Telkänhoivan kotihoidon 20 asiakasta.
- Hoitajat valitsivat asiakkaat Lääkehoidon TurvaTarkastuksen perusteella. *Suostumukset.*
- *Asiakkaille tehtiin alkuun Asiakaskortti/RAI.*
- *Sairaanhoidtaja/tietohallinto antoi lääkityslistat, diagnoosit ja tarvittavat laboratoriotulokset.*
- Farmaseutti teki kotikäynnit (45min) kaikille. Arvioi lääkehoidon kokonaisuuden.

Pilotin toteutus

- Sovittiin tapaamiset lääkärin vastaanotolle sairaanhoitajan kanssa. Muutosehdotukset käytiin läpi.
- Lääkäri teki muutoksia. Kirjasi Efficiaan. Hoitajat toteuttivat ja seurasivat vastetta.
- *Tehtiin uudet Asiakaskortit/RAI 4-6kk päästä. Vertailuryhmän tulokset.*
  - *Loppuraporttiin?*
- *Asiakas- ja henkilöstökyselyt*

Kukoistava kotihoito

Pilottiin osallistuneet asiakkaat

- Keski-ikä **82** vuotta
- Lääkkeitä (reseptilääke, käsikauppalääke, rohdos, luontaistuote, ravintolisä) oli käytössä keskimäärin **20** kpl
- Joutsassa oli pääosin käytössä koneellinen annosjakelu
  - Lääkityksen tarkistus tehty papereista

Kukoistava kotihoito

Muutokset

Muutosehdotuksia oli keskimäärin **6** kpl. Vaihteluväli 0-11

Muutostyypit:

- Lääkkeen lopetus
- Lääkkeen annoksen nosto tai lasku
- Uuden lääkkeen aloitus
- Lääkkeen vaihto toiseen
- Ottoajan muutos

Yhteisvaikutuksia

lääkille sopimattomia lääkkeitä

Poikkeamia jakolistasta

Kukoistava kotihoito

Yleisimpiä epäkohtia

- Iäkkäälle sopimattomat lääkkeet (ILTK, Lääke 75+)
  - Useampi sedatiivinen lääke
  - Antikolinerginen kuorma, muistisairaat
  - Ortostatismi
- Väärät hoitopainotukset, sydän- ja verisuonisairaudet! Diureetit
- Vasteeton hoito
- Muistisairauden varhainen hoito?
- Kivun hoidon haasteet. Lääkkeetön hoito/kuntoutus
- Jatkuvässä käytössä tilapäisiä lääkkeitä (tai annos/käyttöaika)
- Munuaisten vajaatoiminnan vaikutus hoitoon
- Käsikauppalääkkeet ja luontaistuotteet

Kukoistava kotihoito

Asiakaskysely

Vastaajia: Joutsa 15/20 Jyväskylä 9/20

Asiakkaat kokivat:

- Farmaseutin käynnin miellyttäväksi ja asiantuntevaksi
- Joutsassa nousi turvallisuuden tunteen lisääntyminen ja asiakkaat olivat olleet huolissaan lääkityksestään
- Molemmissa asiakkaat kokivat tietävänsä enemmän lääkkeistään käynnin jälkeen
- Voinnin paranemisen suhteen ei ollut havaittavia muutoksia muutamaa lukuun ottamatta
- Lääkemuutokset ja niistä tiedottaminen jäivät hieman epäselväksi
- Lähes kaikki toivoivat arviointikäyntejä jatkossakin

Kukoistava kotihoito

Henkilöstökysely

Lääkärit (5/9) kokivat:

- Saavansa helpommin lisätietoa asiakkaan lääkityksestä farmaseutin avulla kuin tietojärjestelmistä.
- He pystyivät toteuttamaan muutoksia pääsääntöisesti käytössä olevilla tiedoilla.
- Moniammatillisen työn **säännöllinen** toteuttaminen nähtiin helpoimpana tapana toimia.
- Kaikki kokivat, että moniammatillisesta lääkehoidon kokonaisarviointista on hyötyä kotihoidon asiakkaille.
- Omatoimisempien asiakkaiden valinta helpottaisi muutosten hyödyn seuranta. Ennaltaehkäisy!

Henkilöstökysely

Sairaanhoitajat (4/) kokivat:

- Asiakkaiden valinta oli vaikeaa, koska ennakkoon ei saatu tarpeeksi tietoa. Tieto lisääntyi pilotissa.
- Yhteistyön olevan hyödyllistä ja jokaisen osaamisen tärkeäksi.
- Asiakkaiden suhtautuneen myönteisesti.
- Muutosten toteutus ja seuranta ei ollut täysin varmaa.

Kukoistava kotihoito

Havainnot

- Pilottiin osallistuneiden keski-ikä oli korkea ja monella oli heikko terveydentila. Kenelle tehdään? ”Punainen ryhmä” → palvelun tarve
- Ennaltaehkäisy ja parempi kustannustehokkuus saataisiin tekemällä lääkehoidon järkeistys varhaisemmin. Kotona asuvat ilman palveluita olevat/palveluntarpeen herääminen.
- Lääkityksen selvitystyö tehtävä uudelle asiakkaalle joka tapauksessa.
- Moniammatillinen työ kannattaa olla säännöllistä ja sovittu tiettyihin aikoihin.
- Kotihoidon lääkärit, ”lääkäripula”, hoitosuhde, hoitajien tuen puute?
- Hoitajien vastuu lääkehoidon seurannassa korostuu.

Kukoistava kotihoito

Havainnot

- Farmaseutin pääsy potilastietojärjestelmään ja kirjaaminen.
  - THL yhteinen lääkityslista 2020
- Koneellinen annosjakelu ei tällä hetkellä takaa rationaalista lääkitystä. Arviointien kilpailutus kannattaa tehdä erikseen.
- Farmasistin apua voitaisiin hyödyntää monipuolisemmin kotihoidossa.
  - Lääkitysturvallisuus, lyhyet konsultaatiot, aikakriittisyys....

Kukoistava kotihoito

Toimintamallin kehitys maakunnassa

- **STM:n suositus**/hallitusohjelma/rationaalinen lääkehoito
- Asiakasohjaus: toimintakyvyn lasku, monilääkityt, tieto arvioinnin ajankohdasta (Kanta?)
- Kuntouttavalla arviointijaksolla
- Asiakasseteli, ostopalvelu, oma tuotanto
  - Apteekit, yritykset, sote-keskukset, keskussairaala
- Palveluasuminen, kotihoito, **omaishoidettavat, yksin pärjäävät**
  - Pyöröoviasiakkaat: pth/kotihoito/esh (tulosityt ja ennaltaehkäisy, kotiutusvaihe)
- Koneellinen annosjakelu lisää turvallisuutta ja vapauttaa aikaa hoitotyöhön. Väärät käsitykset esim. muutoksista ja tunnistamisesta.

